

Om Java-bregnen
Af Claus Holm

En af de planter som mange akvarister har haft meget fornøjelse af igennem mange år er Java-Bregnen, men der er desværre ikke ret mange af os der egentligt ved hvad det er for en plante, jeg har derfor bladret igennem litteraturen for om jeg kunne finde noget om denne fortrinlige plante som egner sig til både selskabs akvarier og ciklide akvarier, ja endog til terrarier, jeg viste på forhånd at planten oprindeligt stammede fra Asien men der udover var der ikke noget som jeg kunne fortælle om planten, blandt ciklide akvarister er der en teori om at planten indeholder en form for nælde gift som skulle have den virkning at plante ædende ciklider ikke har den store lyst til at gnaske på planten mere end højest nødvendigt, om der er hold i denne hypotese var jeg aldrig blevet klar over og er for så vidt heller ikke i skrivende stund

Epifytter er planter der lever og gror på andre planter, de skader ikke værts planten ved at tage næring fra disse, Java-bregnen er en repræsentant for denne gruppe og bærer det Latinske navn Microsorium pteropus (BI) Ching. Planten blev indført til mellem Europa i 1958 og den fik hurtigt navnet Java-bregnen et navn som er blevet hængende siden. Det botaniske navn fik planten først tre år senere.

Microsorium pteropus er udbredt fra forindien og sydkina og over hele det Malaysiske område helt til Filippinerne. Vokse-stedet er som regel på rødderne til træer der vokser i vand, eller på nøgne sten og klipper. I regntiden lever planterne 4-5 måneder under vand, i tørtiden derimod lever den så over vand, man kan derfor godt tillade sig at sige at planten er Eppifyttisk-amfibisk.

Den 1 – 1,5cm tykke grønne rodstængel er helt dækket med korte lyse brunliggrønne dunhår på oversiden. Den vokser krybende fremover og på undersiden får den mange sort-brunlige trådagtige fæsterødder, disse griber fast i underlaget med nogle specielle fæsteorganer. Foruden disse rødder får bregnen nogle andre rødder som flyder frit i vandet. Med 5mm afstand vokser der ud af rodstænglen rundagtige bladstilke og disse går så over til at blive stærke hovednerver på undersiden af bladet, de bliver så tyndere ud mod spidsen af bladet. Det er dem der har været med til at give planten dens latinske navn: Pteropus = vinge-fod. Selve bladet bliver op til 20 cm langt og 5 cm bredt, bladet er hel randet og mere eller mindre stærkt bølget, tilspidset øverst og det er mørkegrønt, fast og hårdt papiragtigt. Undervandsbladet er udelt. Bladene over vand er tre delte, og udvikler på undersiden nogle ukønnet formerings organer i form af nogle små klumper af sporer. Dette har så givet planten dens slægts navn Micro- lille, sori – sporeklump. På undervandsformen ses disse sporer ikke, men i stedet for denne adventivskud.

Man kan forankre Java-bregnen til bunden med sten, og den vokser så videre ved at rodstænglen kryber videre. Da der imidlertid er akvarieplanter nok som vokser på bunden, kan man ligeså godt lade planten udnytte sine naturlige eppifyttiske evner og lade planten vokse på træerødder, sten eller evt. dekorationer dette gøres nemmest med et stykke nylon snor eller et elastik, når plantens rodstængel bliver presset fast mod et underlag vil den langsomt men sikkert fæstne sig, med de der til beregnet fæsterødder, til underlaget i løbet af tre til fire måneder. Generelt kan man sige at plantens vækst er langsom i starten og de første måneder vokser planten meget langsomt men efterhånden som planten bliver ældre tager væksten til og tilslut vil planten vokse op over vandoverfladen, derfor er det altid bedst at fæstne planten så langt nede på dekorationen som muligt, små planter skal naturligvis have meget lys og sættes derfor højere oppe.

Java-bregnen har ellers ikke nogen problemer med at tilpasse sig til lyset i vore akvarier, når man ellers følger de regler og normer der er for godt plante belysning og ens rør ikke er et halvt århundrede gamle. Spørgsmålet om bundlaget er for denne bregne er ikke helt irrelevant men da den jo ikke skal begraves i dette, er et bundlag hvor der også afgives næringsstoffer til vandet sely, følgelig en forudsætning for at planten kan overleve. Optagelsen af næringsstoffer sker

gennem bladene og de fridthængende rødder. Planten trives normalt i alt slags vand ligegyldigt om det er regnvand med 4 DGH og PH værdi på 6 - 6,5 eller 30 DGH og en PH 7,5. selv i brakvands akvarier kan denne plante trives og gro, idet den mange steder i naturen faktisk findes ved Mangrove sumpene.

Så snart Java – Bregnen er udvokset begynder den at formere sig selv, hoved skuddene får sideskud som når disse er 5 cm kan knækkes af og plantes som selvstændig planter. Man kan selv opformere planten ved at klippe stykker af bladene og lade disse ligge i akvariet, efter nogen tid kan man så iagttage at der vokser nye planter frem. En anden måde er klippe spidsen af en af rodstænglen eller ved at skære i halv længde af rodstænglen således vil de skud der hviler blive ansporet til vækst, også rødderne danner talrige adventivplanter, efterhånden som planten vokser sig stor dannes der flere og flere af disse adventivplanter og de er meget nemme at skille fra moder planten. Også på bladene vokser der små ny planter frem jeg har selv på et blad tal fjorten nye blade for nogle år siden. Hvis man får en plante som ikke rigtig vil komme i gang med at vokse er der flere måder at få den i gang på, at klippe spidsen af rodstænglen er allerede nævnt man kan også brække bladene men lade dem side på planten og på denne måde få nogle nye aflæggere. At tage et blad af planten og lade det flyde med bagsiden opad er også en måde at få det til at spire på.

Det er altså en meget ideel akvarieplante som her er kommet til vore akvarier for snart 45 år siden, en plante som stortrives og som Tropica for nogle år siden fandt en naturlig variant af den der nu går under navnet Vindeløv en meget spændene variant som jeg husker der gik rygter om var blevet bestrålet på Risø, direkte adspurgt var Claus Christensen fra Tropica ved at dø af grin og fortalte mig at dette ikke havde hold i virkeligheden, men at det drejede sig om en ægte variant som var fundet i naturen, så nu kan vi bare glæde os til at Tropica en dag finder en ny variant, for disse planter hører så afgjort til på toppen af akvaristernes top ti liste over planter der uden at man skal være den bedst, kan få meget glæde af i sit akvarium.